

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

2013/0305(COD)

27.11.2013

ARVAMUSE PROJEKT

Esitaja: keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus uute psühhoaktiivsete ainete kohta
(COM(2013)0619 – C7-0272/2013 – 2013/0305(COD))

Arvamuse koostaja: Elena Oana Antonescu

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Uued psühhoaktiivsed ained, mida saab kasutada mitmel kaubanduslikul, tööstuslikul või teaduslikul eesmärgil, võivad kujutada tervise-, sotsiaalseid ja ohutusriske, kui inimesed neid tarbivad. Uute psühhoaktiivsete ainete tarbimine Euroopas näib olevat tõusuteel ja kasutajateks on valdavalt noored. 2011. aasta Eurobaromeetri uuringust „Noorte suhtumine uimastitesse” ilmneb, et 5% ELi noortest on tarbinud kõnealuseid aineid vähemalt korra elus, kusjuures kõige suurem on selliste noorte osakaal Iirimaa (16%), millele järgnevad ligikaudu 10%ga Läti, Poola ja Ühendkuningriik.

Uute psühhoaktiivsete ainete tarbimine võib kahjustada inimeste tervist ja olla neile ohtlik, samuti võib see ohustada ja koormata ühiskonda, sest sellega võib kaasnedu vägivaldne käitumine ja kuritegevus. Nende ainete kiire turuletuleku ja leviku tõttu on riigiasutused pidanud kehtestama nende suhtes palju piiravaid meetmeid. Viimastel aastatel on liikmesriigid kehtestanud mitmeid piiravaid meetmeid sadade selliste ainete või nende ainete segude suhtes.

Komisjoni teatises „Euroopa uimastitevastase võitluse tugevdamine”, mis võeti vastu oktoobris 2011, märgiti, et uute psühhoaktiivsete ainete levik on üks probleemsemaid uimastipoliitika arenguid, millele EL peab tõhusamalt reageerima.

ELi siseturul kättesaadavate uute psühhoaktiivsete ainete üha suurenev arv, nende liikide ja riskitasemete mitmekesisus, turule ilmumise kiirus ning nende ainete tarbijate kasvav hulk tekitavad ametiasutustele probleeme tõhusate lahenduste leidmisel, et kaitsta rahvatervist ja ohutust, takistamata seejuures seaduslikku kauplemist.

Arvestades kiirete muutustega psühhoaktiivsete ainete turul, mis sunnivad riikide ametiasutusi tegutsema, on tungiv vajadus kiiremate, tulemuslikumate ja proportsionaalsemate ELi meetmete järele.

Kõnealuse määrusega kavatakse asendada nõukogu otsus 2005/387/JSK. Eesmärk on tagada, et tööstuslikul ja kaubanduslikul otstarbel kasutatavate uute psühhoaktiivsete ainete kauplemine ei oleks takistatud ning et selle turu toimimine paraneks, kaitstes samal ajal inimeste tervist ja ohutust ELi tasandil probleeme tekitavate kahjulike ainete eest.

Ettepanekule on lisatud ettepanek direktiivi kohta, millega muudetakse nõukogu raamotsust 2004/757/JSK, millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta.

Määruse ettepaneku peamised osad on alljärgnevad.

- Teabevahetus ja ajutised tarbijaturu piirangud: ettepanekuga luuakse tõhus süsteem kiireks teabevahetuseks turule ilmuvate uute psühhoaktiivsete ainete kohta, sealhulgas nende tööstusliku ja kaubandusliku otstarbe kohta, eesmärgiga hinnata kõikjal ELis probleemiks olevate ainete ohtlikkust ning kõrvaldada ohtlikud ained turult.
- Ained, mille suhtes on kahtlus, et need kujutavad vahetut ohtu rahvatervisele, kõrvaldatakse turult ajutiselt kuni Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) teaduskomitee riskihinnangu valmimiseni. Kui riskihinnang on valmis, võetakse meetmed, mis on proportsionaalsed aine ohtlikkusega.

- Uute psühhoaktiivsete ainete suhtes, mis kujutavad väikest tervise-, sotsiaalset ja ohutusrisiki, ei kehtestata piiravaid meetmeid.
- Komisjon keelab keskmist riski kujutavate ainete tarbijatele turul kättesaadavaks tegemise. Neid aineid ei tohi müüa tarbijatele (välja arvatud erijuhtudel, kui see on näiteks meditsiinialaste õigusaktidega lubatud), kuid nendega on lubatud kaubelda kaubanduslikul ja tööstuslikul otstarbel ning teadusliku uurimis- ja arendustegevuse eesmärgil.
- Väga ohtlikud uued psühhoaktiivsed ained: komisjon keelab selliste uute psühhoaktiivsete ainete tootmise, valmistamise, turul kättesaadavaks tegemise, sh transportimise, importimise ja eksportimise, mille tervise-, sotsiaalsed ja ohutusriskid on suured. Väga ohtlike ainete suhtes kehtestatakse alalised turupiirangud, mis hõlmavad nii tarbija- kui ka kaubandusturgusid, ning neid võib kasutada üksnes konkreetselt lubatud kaubanduslikul ja tööstuslikul otstarbel ning teadusliku uurimis- ja arendustegevuse eesmärgil. Lisaks kohaldatakse nende ainete suhtes ELi kriminaalõiguse norme.

Arvamuse koostaja on seisukohal, et reguleeriv sekkumine on väga tähtis ja et seda peaks täiendama muu tegevusega, sealhulgas teadusuuringud ja psühhoaktiivsete ainete järelevalve. Uute psühhoaktiivsete ainete üha suureneva kasutamise ja võimalike riskidega tegelemise seisukohalt on oluline, et liikmesriigid suurendaksid ennetusprogrammide kättesaadavust ja tõhusust ning parandaksid teadlikkust nende ainete kasutamise ja seonduvate tagajärgede kohta.

Ettepaneku artiklis 5 kirjeldatud teabevahetusprotsessiga seoses leiab arvamuse koostaja, et teave, mida riiklikud teabekeskused ja Europol'i riiklikud üksused annavad EMCDDA-le ja Europolile, peaks osutama ka selliste ainete avastamisele ja kindlakstegemisele, mis näivad olevat uued psühhoaktiivsed ained või nende ainete segud, tarbimisharjumustele ning teabele mittesurmava mürgistuse ja selliste ainete tarbimisest põhjustatud surmade kohta.

Arvamuse koostaja on seisukohal, et peale Euroopa Kemikaaliameti ja Euroopa Toiduohutusameti peaks uusi psühhoaktiivseid aineid käsitlevate andmete ja teabe kogumises osalema ka Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus.

Komisjon määrab põhjendamatu viivitusega kindlaks, millise tasemega tervise-, sotsiaalse ja ohutusriskiga on tegemist uue psühhoaktiivse aine puhul, mille kohta koostati riskihindamisaruanne.

Riskihindamisaruandes käsitletavate uute psühhoaktiivsete ainete tervise-, sotsiaalse ja ohutusrisiki taseme kindlaksmääramisel peaks komisjon arvesse võtma ka vastunäidustusi teiste ainetega.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Keskonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 24 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24 a) EMCDDA peaks andma kõigile liikmesriikidele tervisealaseid hoiatusi uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe kiire vahetamise süsteemi kaudu, kui uue psühhoaktiivse aine kohta saadud teabe põhjal on alust arvata, et see tekitab ohtu rahvatervisele. Need tervisealased hoiatused peaksid hõlmama ka teavet ennetus-, ravi- ja kahju vähendamise meetmete kohta, mida võiks võtta aine tekitatava ohuga tegelemiseks.

Or. en

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(29) Ennetus-, ravi- ja kahju vähendamise meetmed on uute psühhoaktiivsete ainete üha suureneva kasutamise ja võimalike riskidega tegelemise seisukohalt olulised. Internet on üks peamisi uute psühhoaktiivsete ainete turustuskanaleid ning seda tuleks kasutada teabe jagamiseks kõnealuste ainete tervise-, sotsiaalsete ja ohutusriskide kohta.

(29) Ennetus-, ***varase avastamise ja sekkumise***, ravi- ning ohu ja kahju vähendamise meetmed on uute psühhoaktiivsete ainete üha suureneva kasutamise ja võimalike riskidega tegelemise seisukohalt olulised. ***Liikmesriigid peaksid suurendama ennetusprogrammide kättesaadavust ja tõhusust ning parandama teadlikkust uute psühhoaktiivsete ainete kasutamise ohu ja seonduvate tagajärgede kohta. Selleks peaksid ennetusmeetmete hulka kuuluma ka varane avastamine ja sekkumine, tervisliku elustiili edendamine ning peredele ja kogukondadele suunatud ennetus.*** Internet on üks peamisi uute

psühhoaktiivsete ainete turustuskanaleid ning seda tuleks kasutada teabe jagamiseks kõnealuste ainete tervise-, sotsiaalsete ja ohutusriskide kohta.

Or. en

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 30 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(30 a) Ainete kuritarvitamise probleemidega inimeste puhul on esmatasandi arstiabil varases avastamises, ravis ja nõustamises endiselt piiratud roll. Liikmesriigid peaksid reageerima terviklikult, suunates oma tegevuse tervishoiu- ja sotsiaalkaitsesüsteemis uute psühhoaktiivsete ainete kasutajatele.

Or. en

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) „uus psühhoaktiivne aine” – looduslik või sünteetiline aine, mille tarbimine avaldab inimese kesknärvisüsteemile stimuleerivat või depressiivset mõju, kutsudes esile hallutsinatsioone, mootorsete funktsioonide ja mõtlemis-, käitumis-, tunnetus-, taju- või meeoleluhäireid ***ning mis*** on mõeldud inimtarbimiseks või ***mida inimesed tõenäoliselt tarbivad, isegi kui see ei ole***

(a) „uus psühhoaktiivne aine” – looduslik või sünteetiline aine, mille tarbimine avaldab inimese kesknärvisüsteemile stimuleerivat või depressiivset mõju, kutsudes esile hallutsinatsioone, mootorsete funktsioonide ja mõtlemis-, käitumis-, tunnetus-, taju- või meeoleluhäireid, ***olenemata sellest, kas see*** on mõeldud inimtarbimiseks või ***mitte***, et kutsuda esile üks või mitu eespool

selleks mõeldud, et kutsuda esile üks või mitu eespool mainitud toimest, ning mida ei kontrollita ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni, mida on muudetud 1972. aasta protokolliga, raames ega ka ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni raames; välja arvatud alkohol, kofeiin ning tubakas ja tubakatooted nõukogu 5. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/37/EÜ (tubakatoodete valmistamist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta) tähenduses²⁴;

²⁴ EÜT L 194, 18.7.2001, lk 26.

mainitud toimest, ning mida ei kontrollita ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni, mida on muudetud 1972. aasta protokolliga, raames ega ka ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni raames; välja arvatud alkohol, kofeiin ning tubakas ja tubakatooted nõukogu 5. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/37/EÜ (tubakatoodete valmistamist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta) tähenduses²⁴;

²⁴ EÜT L 194, 18.7.2001, lk 26.

Or. en

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Narkootikumide ja Narkomaania Euroopa Teabevõrgu (Reitox) riiklikud teabekeskused ja Europoli riiklikud üksused annavad EMCDDA-le ja Europolile teavet avastatud uute psühhoaktiivsete ainete või segude **tarbimise**, nendega kaasnevate võimalike ohtude, valmistamise, eraldamise, maaletoomise, ostu ja müügi, levitamise, salakaubanduse ning kaubanduslikul ja tööstuslikul otstarbel kasutamise kohta.

EMCDDA ja Europol edastavad sellise teabe viivitamatult Reitoxile ja Europoli

Muudatusettepanek

Narkootikumide ja Narkomaania Euroopa Teabevõrgu (Reitox) riiklikud teabekeskused ja Europoli riiklikud üksused annavad **õigel ajal** EMCDDA-le ja Europolile teavet avastatud uute psühhoaktiivsete ainete või segude **avastamise ja kindlakstegemise, tarbimisharjumuste, sh teabe mittesurmava mürgistuse ja surmade kohta**, valmistamise, eraldamise, maaletoomise, ostu ja müügi, levitamise, salakaubanduse ning kaubanduslikul ja tööstuslikul otstarbel kasutamise kohta.

EMCDDA ja Europol edastavad sellise teabe viivitamatult Reitoxile ja Europoli riiklikele üksustele, **komisjonile ja**

riiklikele üksustele.

Euroopa Raviametile.

Or. en

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 4 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) toimeaine ravimis või veterinaarravimis, mis on saanud müügiloa, kuid mille müügiloa on pädev asutus peatanud;

Muudatusettepanek

(c) toimeaine ravimis või veterinaarravimis, mis on saanud müügiloa, kuid mille müügiloa on pädev asutus peatanud, ***tühistanud või tagasi võtnud***;

Or. en

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

EMCDDA taotleb Euroopa Kemikaaliametilt ja Euroopa Toiduohutusametilt nende käsutuses oleva teabe ja andmete esitamist uue psühhoaktiivse aine kohta. EMCDDA järgib Euroopa Kemikaaliameti ja Euroopa Toiduohutusameti esitatud teabe kasutamisele seatud tingimusi, sealhulgas teabeturbe ja andmekaitse ning konfidentsiaalse äriteabe kaitsega seotud tingimusi.

Euroopa Kemikaaliamet ja Euroopa Toiduohutusamet edastavad nende käsutuses oleva teabe ja andmed nelja

Muudatusettepanek

EMCDDA taotleb Euroopa Kemikaaliametilt, ***Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuselt (ECDC)*** ja Euroopa Toiduohutusametilt nende käsutuses oleva teabe ja andmete esitamist uue psühhoaktiivse aine kohta. EMCDDA järgib Euroopa Kemikaaliameti, ***Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse*** ja Euroopa Toiduohutusameti esitatud teabe kasutamisele seatud tingimusi, sealhulgas teabeturbe ja andmekaitse ning konfidentsiaalse äriteabe kaitsega seotud tingimusi.

Euroopa Kemikaaliamet, ***Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus*** ja Euroopa Toiduohutusamet edastavad nende

nädala jooksul pärast taotluse saamist.

käsituses oleva teabe ja andmed nelja nädala jooksul pärast taotluse saamist.

Or. en

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. EMCDDA teaduskomitee hindab riske teabe alusel, mis liikmesriigid, komisjon, EMCDDA, Europol, Euroopa Ravimiamet, Euroopa Kemikaaliamet ja Euroopa Toiduohutusamet on esitanud aine ja tema kasutamise, sealhulgas kaubanduslikul ja tööstuslikul otstarbel kasutamise kohta, ja muude oluliste teaduslike tõendite alusel. Teaduskomitee võtab arvesse kõiki oma liikmete arvamusi. EMCDDA toetab riskihindamist ja selgitab välja vajaduse teabe, sealhulgas suunatud uuringute või katsete järele.

Muudatusettepanek

4. EMCDDA teaduskomitee hindab riske teabe alusel, mis liikmesriigid, komisjon, EMCDDA, Europol, Euroopa Ravimiamet, Euroopa Kemikaaliamet, **Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus** ja Euroopa Toiduohutusamet on esitanud aine ja tema kasutamise, sealhulgas kaubanduslikul ja tööstuslikul otstarbel kasutamise kohta, ja muude oluliste teaduslike tõendite alusel. Teaduskomitee võtab arvesse kõiki oma liikmete arvamusi. EMCDDA toetab riskihindamist ja selgitab välja vajaduse teabe, sealhulgas suunatud uuringute või katsete järele.

Or. en

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon määrab kindlaks, millise tasemega tervise-, sotsiaalse ja ohutusriskiga on tegemist uue psühhoaktiivse aine puhul, mille kohta koostati riskihindamisaruanne. Selleks kasutab ta kõiki kättesaadavaid tõendeid,

Muudatusettepanek

1. Komisjon määrab **põhjendamatu viivituse** kindlaks, millise tasemega tervise-, sotsiaalse ja ohutusriskiga on tegemist uue psühhoaktiivse aine puhul, mille kohta koostati riskihindamisaruanne. Selleks kasutab ta kõiki kättesaadavaid

eelkõige riskihindamisaruannet.

tõendeid, eelkõige riskihindamisaruannet.

Or. en

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) kahju, mis tekib uue psühhoaktiivse aine tarbimise tagajärjel tervisele, eelkõige vigastused, haigused ning füüsilised või psüühilised kahjustused, mida seostatakse aine ägeda ja kroonilise mürgisusega, ületarbimisohu ja võimega tekitada sõltuvust;

Muudatusettepanek

(a) kahju, mis tekib uue psühhoaktiivse aine tarbimise tagajärjel tervisele, eelkõige vigastused, haigused ning füüsilised või psüühilised kahjustused, mida seostatakse aine ägeda ja kroonilise mürgisusega, **vastunäidustusega teiste ainetega**, ületarbimisohu ja võimega tekitada sõltuvust;

Or. en

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) uue psühhoaktiivse aine tarbimisel põhjustatud tervisekahju, mida seostatakse aine ägeda ja kroonilise mürgisusega, ületarbimisohu ja võimega tekitada sõltuvust, on **piiratud, sest võib kaasa tuua vaid kergeid vigastusi ja haigusi ning kergeid füüsilisi või psüühilisi kahjustusi**;

Muudatusettepanek

(a) uue psühhoaktiivse aine tarbimisel põhjustatud tervisekahju, mida seostatakse aine ägeda ja kroonilise mürgisusega, ületarbimisohu ja võimega tekitada sõltuvust, on **vähene**;

Or. en

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon keelab ilma põhjendamatu viivitusega oma otsusega uue psühhoaktiivse aine tootmise, valmistamise, tarbijatele turul kättesaadavaks tegemise, sealhulgas sisseveo liitu, transportimise ja väljaveo liidust, kui olemasolevate tõendite põhjal kujutab see tervikuna suurt tervise-, sotsiaalset **ja** ohutusrisiki, eelkõige kui:

Muudatusettepanek

1. Komisjon keelab ilma põhjendamatu viivitusega oma otsusega uue psühhoaktiivse aine tootmise, valmistamise, tarbijatele turul kättesaadavaks tegemise, sealhulgas sisseveo liitu, transportimise ja väljaveo liidust, kui olemasolevate tõendite põhjal kujutab see tervikuna suurt tervise-, sotsiaalset **või** ohutusrisiki, eelkõige kui:

Or. en

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20

Komisjoni ettepanek

Komisjon ja liikmesriigid toetavad uusi psühhoaktiivseid aineid käsitlevate teabe ja teadmiste arendamist, jagamist ja levitamist. Selleks soodustavad nad koostööd EMCDDA, muude liidu asutuste ning teadus- ja uurimiskeskuste vahel.

Muudatusettepanek

Komisjon ja liikmesriigid toetavad uusi psühhoaktiivseid aineid käsitlevate teabe ja teadmiste arendamist, jagamist ja levitamist. Selleks soodustavad nad koostööd EMCDDA, muude liidu asutuste (***eelkõige Euroopa Raviameti, Euroopa Kemikaaliameti, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse***) ning teadus- ja uurimiskeskuste vahel.

Samuti edendavad ja toetavad komisjon ja liikmesriigid uute psühhoaktiivsete ainetega seonduvaid teadusuuringuid, sealhulgas rakendusuuringuid, ning tagavad koostöö ja koordineerimise võrgustike vahel riikide ja ELi tasandil, et kõnealust nähtust paremini mõista. Selleks soodustavad nad koostööd EMCDDA, muude liidu asutuste (eelkõige

*Euroopa Raviameti, Euroopa
Kemikaaliameti, Haiguste Ennetamise ja
Tõrje Euroopa Keskuse) ning teadus- ja
uurimiskeskuste vahel. Eelkõige tuleks
panna rõhku kohtumeditiinilise ja
toksikoloogilise suutlikkuse arendamisele,
samuti epidemioloogilise teabe
kättesaadavuse parandamisele.*

Or. en